

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések és előléptetések; pestmezei takarékpénztár; pesti nemzeti uszó-iskolai ünnep; tud. egyetemi dekan- és rektor-választás; Schuster-alapítvány Pesten; budai tárnokszék; Márton József; titkos szavazás ügye Esztergammegyében; egy holdkóros balesete; ipar- és tőzsérügy; egri, szatmári és toponári hírek; 's a t.) Spanyolország (Madridban népigás; border-anglia hírek; Barcelonában zendülés; a' ministerség francia hajóra szökik; a' királyné mindenben engedni kénytelen Esparteronak; 's a t.) Anglia (Krakó miatti szólalkozások az alsóházban; a' kormányzói törvényjavaslat; a' nagy hatalmak Franciaország nélkül szövetségnek a' keleti ügyre nézve; 's a t.) Franciaország (a' spanyol szökevények Perpignanban összeverekednek; Bourmont és a' National ügye; 's a t.) Oroszország, Olaszország, Dánia, Németország, Schweiz, Törökország, Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizálás. —

Magyarország és Erdély.

A' magyar kir. udv. Kamra Piringer Mihály kanizsai sóárnok hasonló minőségben Körömdre áttétele következtében Szabó Károly dömölki ellenörködő sómazsámestert kanizsai sóárnokká; Kanel József buccarii sómazsámestert körömdi ellenörködő sómazsámesterré; Sertich János szegediai sóellenőrt ugyanott sóárnokká; Lukász György bródi sómazsámestert ó-gradiskai sómazsámesterré; Jurisics Gergely bródi só- és 30adi kerület ugyanott sómazsámesterré, Zanko Károly bányász gyakornokot maluzsainai irnokká, és egyszersmind helyettes bányásztörvényszéki tollnokká; Matkovszky Gáspárnak visegrádi erdőszírnokká nevezetése következtében Farkas János sz. andrási erdőszírnokot krassovai fizetéses erdőszuhanczá; Fronhoffer Ján. csalai alerdős áthelyeztetése következtében pedig ez állomásra Mayer György rékasi helyettes erdőszírnokot alkalmazza. —

(Tárnokszék.) Budán jul. 27ikén Bötvös Ignác b. tárnok, és Gyurcsányi Gábor altárnok elnöke alatt megnyitá ülést a' tárnokszék; ülőkei ezek; Budáról; Bajcsy Károly; Pestről; Szász Mátyás; Debreczenből; Nánassy Gábor; Pozsonyból; Neszter József; Pécsről; Haner Dániel; Aradról; Joannovics Pál; Kassáról Aranyossy János; Győről; Beke Ágoston; Ujvidékről; Joannovics Pál és Wagner Sándor, mint tárnokszéki titkok. —

A' hazai első Takarékpénztár igazgatósága a' Jelenkor 57dik számában a' t. cz. részvényesekhez intézett figyelmeztető kérelmét azon világosítással újítja meg, hogy a' kifizetett határidőig nem magok a' részvények, hanem azoknak első évi 6 pft. kamatai legyenek az intézet pénztárába befizetendők.

(Schuster-alapítvány Pesten.) Bugát dr. és oktató. múlt évi decemb. Sikán az „Orvosi társaság” fölszólítást bocsáta ki emléke-fömlállításra elhunyt Schuster tud. egyetemi tanítónak. A' siker minden várakozást meghaladt, mert f. e. jun. 14ikeig e' czélra már 3583 fr gyűlt össze váltóban, 's különösen csupán Budapesten 1014 fr 20 kr; e' mennyiségből Ferenczy 300 pfgó forintot kap a' készített márványszoborért, ezer forint pedig f. e. april 10ike óta kamatra van kiadva; e' kamatból évenként 50 fr különösen hirdető pályamunkák jutalmazására fog fordítani, a' többi 10 fr pedig mindenkor az alapítókhoz csatoltnak, és minden tíz évben a' jutalom nagyobbítására fordítatni. A' főnebbi mennyiségből megmaradt és még ezenül begyűlendő pénz első alapul hasznalandjak elagott szegény orvosok és özvegyeik 's árvaik gyámolítására, mely segélyosztó intézet „Schuster-alapítvány” nevet viselend. E' czélra jun. fogytaig már 529 fr 50 kr. gyűlt össze váltóban Bugát tanárnál. —

A' pesti nemzeti uszó-iskola f. hó 2kán mulatságot adott a' bajai tűzkárvallottak javára, mely, mint halljuk, közel öt száz váltó forintot hozta be. E' látvány nem vala érdekeltelen a' budapestiek számára. Már reggel óta számos nagy nemzeti lobogó díszelge az uszó-iskola fölött; a' gyalog-ösvény zöld ágakkal volt az iskoláig fölékesítve, a' mi igen kedves vala puszt falakhoz szokott szemünknek 's a' zöld ágak közül majd egymást éreleg lebegtek a' nemzeti zászlócskák. Az iskola belseje mutatá a' nagy víztükört, melyben az uszók fognak hősödni. 's az emeleket, melyekről vakmerő ugrásokat teendnek többen; de az oldalak növényekkel voltak díszítve, az elő-és hát-térekben virágok ékeskedtek 's köztük nem kevés Georginia és narancsok. A' legfelső emeleten egy három színű zászlóra ez volt írva: „Eljen a' nemzet!” melyhez mi, hogy a' dactylusos vers szebben perdüljön, hozzá gondolk: „Eljen az úszás!” Egy hangászkar köz kedvességre játszik többféle darabot. Az uszók teljesen öltözve valának, hogy az illedelem ne sértessék, 's ügyességök és bátorságuknak tapsra rántó jeleit adák. Az iskola szelében magasan a' víztükör fölött egy narancs-citromos zsinag volt átfeszítve, mely apródonként egészen megfosztatek értékűt. A' tükör közepe felé egy háromszínű szalagokkal takart buzogány vettetik a' mélységre, melyet hosszú buvárokodás után csakugyan föl tudtak hozni, ámbár az áradó Duna igen bőven takará el. Néző számos volt, ámbár a' dolog híre nem igen futott szét a' két városban 's meghívó-levelek csak vasárnap voltak kiragasztva. A' rend legkisebb sem lön megháborítva, baj legkisebb sem történt, mit a' közönség rendszeretén kívül Henszler Antal és Csuka János igazgatóságbeli urak intézkedéseknek lehetne köszönni. A' mulatság másfél óráig tartá, mi nem csekély föladat volt az uszókra nézve, minthogy a' víz 13 R. foknyál nem volt meleg. Az emberiség nevében bizonyosan elismerést és köszönetet érdemel Kammermayer ur, az uszó-iskola birtokosa, ki költséget nem kimélve munkálkodék kárt szenvedett honfitársai javára; de a' dolognál az is figyelmet érdemel 's nem csekély fontossága, hogy többen alkalom adaték figyelmessé lenni az uszásra, mely kétségkívül legszebb 's leghasznosabb neme a' testgyakorlásnak. A' nézők közül hihetőleg többen mentek el azon föltétellel, hogy használni fogják a' jó alkalmat, 's uszni tanulandának, mely mulatságul szolgál nekik, testük erősítésére pedig legjobb befolyásu. Utóljára, hogy mindent elmondjunk, örömmel látók tegnap a' nevezett uszó-iskolában, hogy nevének megfelelően, hatalmas tör nemzetié lenni, benne a' színek, fölírások és nyelv uralkodólag magyar lévén. V—a.

(Titkos szavazás ügye Esztergammegyében.) A' jul. 14—16iki esztergammegyei közgyűlésben vitatás alá jöven a' választmányilag kidolgozott titkos szavazási terv a' megyei tisztújításoknál, az egész ajánlat elfogadtatott. Az idej tisztújítás alkalmakor, melynek azonban még nem tüzetett ki bizonyos határnap, már titkos szavazás útján fognak a' választások véghez menni. Némelyek azon indítványa, miszerint ezentul a' protestans lelkészek is szabadon járulhassanak tisztválasztásokon szavazáshoz,

mikép azt több megyében, például Komáromban már gyakorolják, szótöbbség által el lön mellőztetve, mivel az eddigi szokással homlok-egyenest ellenkezik, egyébiránt pedig ez inkább országgyűlési intézkedésnek szolgálhat tárgynul. Csak azon protestans lelkészek, kik egyszersmind nemes származásnak, gyakorolhatnak szavazás-jogot a' tisztújításoknál. Egyébiránt e' közgyűlés ismét zajos volt, 's több kellemetlen személyeskedést okozott. —

A' pesti m. k. tudom. egyetemnél jul. 25kén ment véghez a' négy tudományozaki karnál a' dekanválasztás, mellyél fogvást hittudománykarivá lett Filinger Leopold, törvénykarivá: Vizkelety Ferencz, orvoskarivá Gebhardt Ferencz, bölcselkedéskarivá Horváth István; jul. 30kán pedig jövő 1841/2 iskolai évre egyetemi rectorrá választatott Virószil Antal, természeti jogtan-oktató.

Márton József a' bécsi cs. tudom. egyetemnél 's a' magy. kir. testőrseregnél magyar nyelv és literatura prof., a' m. nemz. akad. 's jénai ásványtani társaság tagja, bíró. Csokonai kétszeri kiadója 's magyar Kurír nevű egykori polit. hírlap végső szerkesztője Bécsben jul. 26kán szélhűdésből életpályája 71dik évében jobb létre szenderült. Annak idejében szótárai, magyar és német számos kiadást nyert grammatikái 's olvasókönyvei, mint szinte számos évi személyes nyelvmesteri eljárása által nemzeti nyelvünknek buzgó terjesztője volt nemcsak idegen ajku hönfi társinknál, hanem a' birodalmi fővárosban is. Béke poraira 's vigasztalás özvegye és árvaíra!

Toponár (Somogy-megyében): Jun. 23kán orkánilag dühöngött szélvész reggeli 11 és 12óra közt lángba borítá egy asztalos házat—a' tűz hogyan eredtől szoros vizsgálat után sem lehet meggyőződni—'s kevés perc múlva utca-hosszant szél-mentiben csupán füstfellegekkel vegyült lángok emelkedése vala látható, mert 10—15 házragadozó a' zsúfodélu házak égő kötetit, 's mit a' szerteduló láng villám röptiben talált, mindent, még a' biztos helyen vélt mezőre kihurczolt családok butorait is elhamvasztá. Illy szélvész társas tűznél ellenható szerül viz sem vala használható. Ház 95's ezek közt 63 telkes gazdáé istállóval, pajtával, gazdasági eszközökkel, ide nem számítvák; szentegyház, harangok leolvadásával, tisztartói-lak, mesterház, mézáróslak vágószékkel együtt, mind martaléka lett a' pusztító elemnek. Illy rémitő hír hallatára e' vész után csak hamar a' hely színein termett tolnai Festetics Antal cs. kam. földesur mint segédangyal, 's egy hétig kenyérral látatá el a' szükölködőket 's köztük 300 posz. m. gab. ingyen osztatott ki; még az építkezési anyagokrul is gondos lévén több jobbágyanak, kiknek ház-falai annyira voltak megromolva, hogy azokat lerombolni valának kénytelenek, téglát építhetése 's tetőcserepet ingyen adadni rendelt, sőt azoknak is, kiknek házfalái cserépalá vehetők. Továbbá a' szentegyház és mesterház-építéshez, mivel a' község tartoznék—sem a' Dunáról kivántató fának szállítására, sem a' kőművesek mellett gyalog munkára, sem homok- és téglahordásra kötelesség szerint kit sem szorít; hanem mindent kész pénzfizetésért tétet. E' ns lelkü földesur mindenkor gyámolkezet nyújt szükségét szenvedő jobbágyinak, 's már cholera ideje alatt is több ezer forintnyi, jobbágyira tett költségek kifizetésével bebizonyítá 's most ujjolag megerősítve tanúsítja nagylelkűségét, mellyel alattvalói szivökben soha kinem haló háláérzetet gerjesztett. Aldva kell említeni azon emberbarát nemes készséget is, mellyel szomszéd Kaposvár előljáróji viseltének, oltó-segédül jövének t. i. fecskendőkkel 's más nap élelmiszerekkel enyhíteni kívántak a' szenvedőkön. Tüztől víztől mindenkit óltalmazón a' fölény!

(Egy holdkóros balesete.) Helpai hiteles hírek szerint K., Coburg-Kohary hgségi urod. építész, bizonyos idő óta holdkóros kezdé lenni; mi azonban épen nem gatlá őt hivatalos pontos teljesítésiben, mert ámbár a' társas öröme iránt nem mutatott annyi vonzalmat, mint máskor, művészi hivatása által mégis annyira ihletve volt, hogy e' kóros jelenségek közepett legjobb 's leghibátlanabb építészeti terveket nyujta be, mellyek szerint ez évben egy palotaszerű mulatólak vala építendő olasz modorban a' regényes Garamvölgy egyik hegygerinczén. A' lebegő, könnyű és tetszetes épület gyorsan emelkedék a' kissé búskomorra lett művész szorgalmas fölügyelése alatt; e' buzgalommal azonban még nem látszék megelégnüni a' murányi urod. gyönyörű építvények faradatlan alkotója, mert éjenként is elhagyá csendes fekhelyét, 's hold- és csillag fénynél vizsgálgatá a' leendő palotát. E' veszelés vándorlatoknak mindazáltal szerencsétlen vége lön, mert egy éjjel, midőn építész mér-eszközeivel a' legmagasb oszlopkupra ment, borzasztó mélységbe zuhant 's másnap zúzott fövel találák őt a' dolgozók alatt a' mély völgyben, 's körülte mér-eszközzeit. Agr. 's W. Zeit.

Szathmár-Németi jul. 27kén: Szathmár szellemi egén tegnap este egy olly tünemény tetszett föl, mely sokneműleg kedves hatása miatt még sokáig rezgend a' szemtanúk emlékeztében. Városunk kath. leányiskolájának növendékei t. i. fels. királynékné névnapját üdvözlendők, adák Schmidt Kristófnak, az ismét ifjuságírónak, szép irányú, tanulságú és dalokkal vegyes színművét, a' „kis Lantosnót”, olly sikerrel, hogy az. e' polgári ünnepélyre megjeleni buzgótt hallgatóság, mellynek elején a' m. megyés püspök a' káptalanbeliekkel, és vendég nagybányai inspector Hell k. tanácsossal díszlett, annál osztatlanabb öröm 's lelkesüléssel telt el; mert egy, jobb akarattal, mint szerencsével előadandott művet remélvén láthatni, azt olly hatással 's ügyességgel, olly tapintat 's pontossággal látta előadva, millyet az itt megfordulni szokott vándor színészeknél még eddig nélkülzet. De nem is lehet érzékenyülés nélkül hallani a' lyceum ékes díszítvényei közt érzettel szavaló 's Normából és Zampából cavatinákat 's kardalokat éneklő lánykakat; úgy,

hogy jelesb dadnokokat hallottaknak is élvezet volt hallani a hibátlan s pontos ömlengésű tiszta hanggal zengett áriákat; jelesen Hemtner Pepi (Adalbert), és Weinzierl Polli (Agnes) voltak a tegnapi est ikeresillagjai; Málk Miminek (Mathild) játéka meglepő volt szép csengésű hangja s az érzelmek hű kifejezése miatt; Orosz Márta a rejete szerepében oly nyájasan és szívhez szólólag adá tanításit, hogy azokat a kebel mélyiből jötteknek nem lehetett nem hinni; jelesen működött: Haulik Milesi, Reich Tóni, Gergies Nina, Papp Nina, Dobos Nina, Dondon Katalin és Reich Czili; de legkedvesb tünemény volt azalig hét éves Belicza Teresi, ki gyermeki szerepét oly édes természetiséggel adá, dalait—Normából áriát!—olly biztosan és szépen dallá madárka finomhangjával, hogy a nézők, mint általában a játékok között számtalanszor, harsány és szünni nem akaró „éljenre“ fakadoztak. Szóval: az egész növendék személyiséget az ünnepély nemtője látszatot korán felül lelkesíteni, hogy nézőiknek valódi művelvést nyujtsanak, és a hű polgárok előtt feledhetlennek nemzetünk föls. anyjának emléket. És ki szerkeszté a szép részleteket bájjó egészszé, ki alakítá a gyöngéd ajkakat biztosakká, az előadást oly meglepő hatásúvá? a minden jó és szépért hön buzgó Grynaeus Aloiz, hittanár és hittudományi r. tanító, ki nem vélte komolykörén alul lenni ezt, hogy így kedvessé s a zsenge szívek előtt enyészhetlenné örökítse azon sok és üdvös tanítást, mellyekkel az említett színmű díszlik. Ez est repkényiben osztoznak még: a magyar lanton már eddig is szép fogásokat tett s a Társalkodóbul több rendű költeményirül ismertes Szabó József, gymn. tanító, ki az említett darabot ékes magyarrá fordítá; Miskovics Lajos segédlelkész, és a lyányiskolánál hitoktató; Galyné assz. ezen iskola nőtanítója; Nagy László nyug. es. k. főhadnagy, ki a remekül működött káptalani hangszkarf virtuóz nyiretjűjével kormányzá, és Wagner József, e hangszkar szép főkélyű tagja, ki a dalokat hangszerekre alkalmazá. Az egészet befejezé fels. királynéknak geniuszok karjain vitt képmása előtt zengett nemzeti himnusz: „Isten tartsd meg Asszonyunkat“ A közönség azon hű vágygyal szélyedt el: bár illyenmü gyakrabban tűnnék föl élvezet-meddó körünkben! és méltán; mert színpadok is nevelik a nemzetet; e jelen alkalommal pedig a jó nevelés virági és gyümölesü együtt mutatkoznak a szülék örömkönyes szemeknek s a lelkesedésig elégtül közönségnek! ∞

E g e r b e n nyarutó 26án a jégkárosultak javára, mint említők, több műbarát által tartatott hangverseny 620 vftot jövedelmeze a jótékony célra. 27kén az ujon felszentelt püspök R a j n e r Károly urnál fényes ebéd vala, mellynél szokás szerint áldomás poharak ürítették; mellyek sorát a b ö k e z ü gazda nyitá-meg ékes latin szónoklattal, mit Pyrker patr.-érsek ur magyar köszöntése követett többszöri hosszas éjjennel kísértetve. Ebből után az érsek elutazott. Időjárásunk rendkívüli, forró nyári napjainkat rögtön igen hűvösek váltják-fel, s ez hetenkint megújul, mindenkor iszonyu villám és dörgések kíséretében a legnagyobb záporral, mi szőlőinkben felette sok kárt tön; azonban mind ez nem vala elég, július 27kén éjjel ismét iszonyú jégzúpor látogatott-meg, melly a mult hó (jun.) 24kén voltnál annyival károsabb, hogy majd minden egri és szomszéd hegyet megkárosított. Könnyes szemekkel látjuk mindenfelé ballagni haza tönkre vert szőlőjéből a szegény kapást, ki ez által majd mindenétől megfosztatott!

(**Upar- s tözsérügy.**) A Magdolna-vásár Győrött jul. 20—22-ikén mind vevőkre, mind eladókra nézve igen néptelen volt; szarvas-marha és ló mindazáltal elég volt a vásártéren, de kevés vevőre talált. A gabonaár tetemesül csökkent. Egyébiránt a honitermékek közép ára következőleg mutatkozott: gőboly párja 300—360 fr. jármos ököré 200—325 fr. tehéné 150—225 fr. ökörbőré 50—55 fr. tehénbőré 30—40 fr. lóhöré 15—20 fr. borjubőré: 4 $\frac{1}{2}$ —5 fr. birkab. 2 $\frac{1}{4}$ —3 $\frac{1}{2}$ fr. gubacs köble (120 fontjával) 16 $\frac{1}{2}$ —17 $\frac{1}{2}$ fr. 1839iki bor akója 7 $\frac{1}{2}$ —9 fr. óboré 12—15 fr. közönséges dohány mázsája 25 fr. mind váltóban.—O. m. frankfurti hírek szerint az ottani Margit-napi sokadalmat leginkább posztó és gyapjunemü szövetek nagy kelete tüntet ki, valamint a vászon-árak is általányosan jól keltek. Bőr és nyers természetnyei szinte számos vevőre talált. Gyapot-, selyem-, és divatárusok ellenben ezáltal nem igen elégtülhetek meg a vásárral. A gyalogvásár középszerű volt. Bőr igen kevés volt a vásártéren, és így természetesen mind jó áron kelt el. Nyulbőr igen keresett árucikk volt, valamint szarvascses, és lézör is mind elkelt. Gyapju b ó l 7035 $\frac{1}{4}$ mázsa érkezett a vásárra, tehát 500 mázával több a tavalyi mennyiségnél. Ez egészösszeg mind elkelt, még pedig általa a n y o s a n m a g o s b á r o n n y a t a b e r l i n i é s b o r o s z l a i e z é v i v á s á r o n k e l t . 1200 ló volt ezuttal eladásra kiállítva, s különösen: 3 különösen: 1500 jól kitanított hata-ló, 300 igen jó kocsiló, 500 igaz, és 250 közönséges ló. Az eladás nem igen élénkül ment. Fényüzési lovakat leginkább szász, sziléziai, magyar és ausztriai kedvelők s kereskedők vettek.—

Spanyolország.

(Madridban népzégás. Bordeauxi hírek.) Jul. 17kén rögtön népzégás támadt Madridban, mellyről még most sem tudhatni, mi lappang tulajdonkép alatta. Botokkal, késekkel s törökkel fegyverzett s nem legajánlatosb külsejü népcsoport hullámozott az utcákon s mindenkét meg-támadott, ki baszk sipkát vagy színeket viselt. Férfiakon, asszonyokon s gyermekeken legdurvább bántalmakat követtek el. Egy asszonynak leszaggaták testéről ruháját, másoknak pedig hajokat vagdaltak el, a szerfólott magas fonadék miatt. E' rendetlenség reggeli 10 órától délutáni 3mig tartott. Ekkor a katonaság lépett föl, s a zavarók eloszlot-tak. Este a helyhatóság nyomos fölszólítást intéze a néphez, minek következében többé semmi csöndzavar nem történt; a föllengősdiék mind-azáltal reményteljesen várnak kedvező híreket Barcelonából Espartero tetteiről.—Az utóbbi cortesülésben 11millió realt ajánlottak meg a bergarai szerződés teljesítésére.—Bordeauxi hírek szerint a cortes, Espartero tanácsára, bizonyosan föl fog oszlatni.—Madrid naponkint szebbül, és több évig külföldön tartózkodott hatalmas családok egymást érve érkeznek a spanyol fővárosba vissza. A haditisztek nagyobb részét déli Amerikába szeretné szállítani a kormány s már alkudozásba is bocsát-kozott ez iránt az illető hatóságokkal.—

(Barcelonában zendülés. A' ministerség megszökik. A' királyné mindenben engedni kénytelen Esparteronak.) Barcelonai gyorsiró tudósítás szerint jul. 15kén érkezett Madridból Barcelonába a gyors hírnök a' hatósági törvényt, mellynek megerősítése ellen fölszólalt a nép, mert az új törvény a' régibbet, melly tiszta demokratiai alapokon nyugvék, igen lényegileg módosítja, a' község-

tanácsosakat adózási föltét, s kormányi rendelkezések alá helyezvén. Az 1821iki alkotmány szerint minden spanyol polgár választási joggal birt s választó és választatható volt. Az új törvény szerint ellenben csak bizonyos adómenyiséget fizető és 25ik évöket átlépett polgárok gyakorol-hatják e' jogot, az adózás a' helységek népessége szerint határozat-tván meg. Az 1812ik alkotmány szerint királyi hivatalviselők nem lehet-nek soha alcaelek, regidorok és procurador- syndikusok; ellenben e' hi-vatalokat minden spanyol polgár bírhatá, ki 25 éven túlhaladt, írni és olvasni tudott, s öt év óta lakosa volt a' községnek. Az új törvény minden kir. tisztviselőt választathatóvá teszen a' nevezett hivatalokra; más spanyolokbul mindazáltal csupán azt, ki választó, és legmagosb adózás alatt áll, habár csupán két évig volt is tagja ugyanazon községnek. A' községe tanácsosak ezentul a' kormánytól függének, holott eddig ez semmi befolyást nem gyakorolhatta rájuk; a' községe tanácsai tagokat a' kormány ezentul szabadon bocsáthatná el, sőt az egész községe tanácsot is fölsz-lathatná; a' községe tanács nem folyamodhatnék többé egyenesen a' király-hoz, és a' községi pénzekről ezentul csak felsőbb helyben hagyás után rendelkezhetének, holott eddig e' tekintetben nem korlátozá semmi tettei-ket. A' spanyol nemzetiségi szellem teljességgel nem tűrheti el e' franc-zia mintájú központosítási rendszert. A' kormányzó királyné azonnal megerősíté e' gyűlöletes törvényt. Jul. 16kén, miután a' kérdéses tör-vény megerősítettését gátlani nem bír, lemondó levelet küldé a' királyné-nak Espartero, melly nyilvánossá tételre volt szánva. E' nyilvánítás még eddig nem történt ugyan meg; de mondják, hogy a' levél tömve van kemény kifejezésekkel, nemcsak a' ministerség, hanem a' királyné személye ellen is. Különösen udvariatlan a' fővezér e' ki fejezése: „Fölsé-ged adott szavát megszegé.“ E' levél átküldése után lefekütt palotájá-ban a' győzelem hge s párthívei azonnal azt hirdeté, hogy a' kormány-zó királyné méltatlan bánása ágyba dönté a' kedvelt fővezért. E' beteg-ség természetesen igen érdekessé tevé a' hget. Linage, Espartero meg-bizott titoknok, ezalatt fölszólítást készíté a' hadsereghez, Chanon tá-hornok pedig elment előre a' hadsereg lelkületét megvesztegetni. A' középosztályok határozottan Espartero mellett nyilatkoztak; de a' tulaj-donképi néptömeg még 17kén is hangos tetszésjelekkel üdvözlé a' ki-rálynékat. Jul. 18kén Espartero, látván, hogy semmikép nem bírja megrendíteni a' királyné határozatát, tudatá vele, hogy a' várost elhagyni szándékozik. Van Halen parancsot kapott Barcelonában megjelenni, ki is Ayerbe és Carbo tábornokokkal egyszerre érkezett meg, kiknek sergei a' közel vidéken települtenek meg. Este véres zendülés ütött ki Barce-lonában, mellynek elnyomatására semmit nem tön a' ministerségnek en-gedni nem akaró katonaság. Espartero ekkor ismét a' palotába ment s a' kormányzó királyné durva bántalmak közt kénytelen lön a' hatósági törvényt megsemmíteni s Esparterot új ministerség-alakításra fölhatal-mazni. Új ministersélnökül Onis vagy Campuzano tüzetek ki általa. Perez de Castro, volt ministersélnök, Cleonard tábornok, és több pártolói a' megbuktatott ministerségnek, francia hadihajóra menekvének. Az új mi-nisterséget következőleg mondják alakultnak: Antonio Gonzales, minis-terelnök és jogminister; Onis, kül-; Vincente Sancho, bel-; Valentin Fer-ner, pénz-; Armiro, tengerészminister. E' hírek legnagyobb hatást szül-tek Parisban. Espartero mostan mindenható, s csak az kívánatos, hogy korlátlan hatalmát hazája boldogítására használja, s ne hagyja magát indulatitól pártzélók kivívására ragadtatni. Egyébiránt e' mozgalom an-gol befolyásnak látszik létesültét köszönni, mit a' francia kormány nagy nyugtalansággal vett észre. Az új ministerség első tette természetesen cortes-fölszólítás leend, az új cortes pedig új hatósági törvényt alkotand s így némileg megmenti a' dolog színét, minthát i. nem a' királyné kény-szerűlt volna e' már megerősített törvényt visszavonni, hanem az egész csupán czélszerű módosítás végett mellőzték el. A' francia kormány e' hírek vétele után azonnal meghatalmazó utasításokat küldé madridi kö-vetségéhez, egyszersmind tanácsolván a' kormányzó királynénak, hogy a' föllengősdiék által ne engedje magát elrezzentetni, a' carlosi csapatok kiirtatása után fölsleggé vált nagy hadsereg egy részit fegyverezze le, miknek kieszközlésire fegyveres erővel is minden pillanatban kész öt támogatni Franciaország. Esparteronak pedig tanácslá Thiers: hagná el Spanyolországot, rövid időre, ha tovább is hazája lecsöndesítőjének kíván tekintetni, melly dicsőségét bizonyosan elvesztendi örökre, ha pártvezérül lépend föl s az őt istenitő hadsereg egységivel rendbomlást s kormányváltozást eszközend. A' jogszerűsdiék már is némileg teljesül-ve látják azon jóslatjokat, miszerint a' carlosi zavarok megszünte után azonnal a' föllengősdiék s mérsékpartiak fognak egymás ellen fegyvert emelni. Egyébiránt általányosan csodálják, hogy a' kormányzó királyné oly szilárd elhatározottsággal viselé magát Espartero ellenében; né-mellyek azonban mondják, hogy leginkább O'Donnell 12ezer harczosa önté e' bátorságot belé, kik közel állottak, s kikben tökéletes bizalmat helyze. Parisban perczenkint fontos híreket várnak Spanyolországbul.—

Anglia.

(A' kormányzósági törvényjavaslat.) Azon törvényjavaslatot, melly a' királyné halála és kiskoru örökösét maga után hagyása esetén, a' kor-mányzóságot határozza meg, lényegileg azt rendeli, hogy a' kiskoru trón-örökös 18dik éve előtt senkivel nem léphet házasságra a' kormányzó és mindkét ház megegyezése nélkül; azok pedig, kik az illy házasságot bár-mikép előmozdítják, azzal együtt, ki a' trónörökösrel illy házasságra lép-nének, fölségárulás bünébe esnek, és a' szerint fognak elítéltetni. A' kor-mányzó semmi oly törvényhez nem adhatja megegyezését, melly a' mosta-ni trónöröklést vagy vallásy gyakorlást megváltoztathatná. Ha Albert hg kath. némberrrel nősülne, vagy Angliát elhagyná, kormányzói előjogai és hatalma megszünnek azonnal. A' foryk Cambridge hget szeretnék kor-

mányzósegédül Albert mellé adni, a whigek ellenben Sussex hgnek kívánják e' helyet, mind a két párt azon megjegyzéssel, hogy olly fiatal férffra nem tanácsos illy fontos hivatalt és hatalmat bízni. —

(Krakó miatti szólalkozások az alsóházban.) A' jul. 13iki alsóházi ülésben Krakó szabad város ügye jöven szönyegre, Stratford Canning hosszasan fejtegeté, mikép a bécsi szerződés pontjai mindedig nem teljesültek, mit a' kormánynak rég szorgalmazni kellett volna. A' szónok különösen Krakó kereskedési fontosságát emelte ki, és azt is megmutatni törekvék, mikép Krakó ügye annyira külön vált a' nagy lengyel kérdéstől, hogy minden békeveszélyeztetés nélkül lehetne már a' szerződés minden pontját teljesíteni. De Gally Knight szigorúan vevé e' dolgot, s lényegileg ezeket mondá: „Mi, azon ország kamarája tagjai, mely egyik részese a' bécsi szerződésnek, ugyan mikép tekinthetünk egymás szeméibe a' mostani események közt, szégyenpirulat nélkül, hogy megtörténni engedjük azt, minek gátlására nemzeti böcsületünk adtuk zálogul? 1836ban várakozásra inte bennünket a' ns lord, mivel rövid idő múlva valamit tenni szándékozott. De azonszép szavak mindedig egyetlen bizonyítványi munkásságának. Őbe horgasztott karokkal nézzük é el, midőn mások jogtalanságot követnek el mellettünk? Annyira súlydünk már, hogy nemtetszéstüli rettegés miatt hallgatva türjük az illyes miket? Emlékezem más alkalomra, mire nézve kevésb gyöngédséget mutatott a' ns lord s igen sürgetni látszék a' háborut Russziával. Ha akkor annyi bátorsággal bírt, ugyan miért kell most magát olly igen meghuznia? És utóbb is, midőn Perzsia ellen kezdé ármánykodni Russzia, a' ns lord szilárd hangon nyilatkozik, és a' czár olly feleletet adott, mi tökéletesen kielégítheté az országot. Az akkori kedvező siker vajjon miért nem bátorítja most a' ns lordot hasonló cselekvésre? Csöndes tanja akar maradni azon szép látványnak, miszerint Kis-Ázsiába moszka hadsereg vonul, és a' dardanellákat orosz hatalom alá veszi, Egyiptust pedig a' francziáknak biztosítja? Krakó, melynek függetlenségét biztositók, meg van semmitve, kereskedési szabadsága tönkre jutott, régi tud. egyeteme pedig, melyet a' hajdani lengyel királyok alapítottak, megszűnt lenni, szóval, e' respublica végromláshoz közelit. Alig tudunk történetinkben ehez hasonló példát, és azon föltétel, mit a' nagy olasz dalnok a' pokol kapu fölé irt, (per me si va nella citta dolente), tökéletesen Krakó kapuira illik. A' francia törvényhozóság s kormány illőn nyilatkoztak, ha a' miénk is azt tenné, ugy Európa két leghatalmasb nemzetinek szava bizonyosan czélt érne. E' szólalkozás minden következmény nélkül maradt. —

(A' nagy hatalmak Franciaország nélkül határoznak a' keleti ügyben.) London, jul. 22ikén: „A' diplomata kar végre fölbredt hosszasalmából, s válaszolt a' nisibi csatára, mely miatt olly sok kényelmetlenséget szenvedett. Jul. 15ikén ugyanis a' török követ, és Anglia, Poroszország, Ausztria és Moszkaország közt szerződés létesült kelet lecsön-desítésére. Az egész alkudozás olly titkosan történt, hogy a' francia követ csak aláírás után tudá meg a' történeteket. —

Franciaország.

(A' spanyolok Perpignanban összeverekednek. Elegy.) Perpignanban meg akarák a' zendülési jeleneteket ujítani a' spanyol szökevények; élelmiszerek küldetvén ugyanis oda kiosztatás végett némelly emberbarátok által, a' catalóniak harcrendbe helyezkedtek a' rakotköcsik előtt és természetesen mind elkapkodák a' jó falatokat. Darabideig türtek ugyan az aragóniak; de végre megunták a' várakozást és kövekhöz folyamodtak, mit a' catalóniak illőn siettek visszafizetni, nem kenyérral, hanem szinte kövekkel. A' francia katonaság azonban csakhamar csöndet eszközte. Perpignanban 300 spanyol jelenté már magát késznek az afrikai seregben szolgálatra. Az utóbbi napokban francia földre érkezett spanyol szökevények közt egy egész apácza-zárda is Perpignanba jött. A' hatóság 17 nénet és 3 kapuczinust a' perpignani polgári kórházba szállásoltatott. Ramon Falip, Cabrera egyik csapatvezére, börtönben ül, mivel francia földön elkövetett gyilkosság miatt vádolják őt. — Parisban 3000 szabólegény nyílt zendülésben áll a' szabómesterek ellen, és nagyobb munkadíjt követel, ellenkező esetben dologszüntetéssel fenyegetőzvé. E' példára a' vargalegényeket is hősi szellem szállotta meg; néhány napi henyelés után mindazáltal abban egyeztek meg, hogy mesterekből s legényekből egyenlő számmal választandó bíróságra bizadják ügyök békés elintéztetésit. — A' limoges-i vádkamra Lafarge özevegét jul. 18ikén férjölés miatti vádjára nézve, a' corrézei eskütszék elibe utasítá, mely aug. végén Tulleben nyitandja meg ülését. — Azon 44 hírlapíró közül, kik egykor a' juliusi rendeleteknek ellenmondtak, 3 meghalt, 6 elveszett, 13 most is független író, mint akkor volt, 22 pedig hivatalt visel. A' National akkori szerkesztője ezek voltak: Gauja, felelős szerkesztő, most megyeispán; Thiers, most ministerelnök; Mignet, most külministerségi levéltárigazgató, titkos tanácsos, akadémikus s a' t.; Carrel, párviadalban veszté életét; Chambolle, most kamrakövet és a' Siécle főszerkesztője; Peyssé, most tisztviselő a' szép művészetek iskolájában; Stapfer Albert, most író; Dubochet, könyvtáros; Rolle, most Paris város könyvtárnoka és folyvást a' National dolgozóirtása. —

(Bourmont fia és a' National.) Paris, jul. 24ikén: „Bourmont fia és a' National közt még sincs vége a' csatázásnak. A' fia törekvésit nem gáncsolhatni ugyan; de egyszermind meg kell vallani, hogy erőködése sohanem fog kívántéül érhetni. Bourmontnak legmakacsabb pártfogója is világos ártalmára vannak, mintán korábban hangosan magasztalák: milly nagy hasznót tön Napoleontul elpártolta által ez XVIIIik Lajosnak. E' bizonyítványok történeti munkákban olvashatók, s Bourmont soha nem tagadá azok valóságát. Eskütszék előtt bizonyosan még fájdalmas igazságok jövendnek ellene napfényre. Ő tisztulást vár e' törvénykezéstől, pedig még nagyobb szenny fogja nevet borítani, mert a' történethez egy-

szersmind B. azon szenvedélyessége csatoltatik, mellyel Ney tábornagyot üldözé s elítéltetését is előmozdítá, holott épen Ney közbejárultának köszönheti hogy B., 1815 előtt vezérségre emelé őt a' császár! E' lettdologban iszonyu vétek terheli Bourmont nevet. Bourmont fia azon állítás mellett küzd, miszerint atyja beadá lemondását s a' waterlooi csata előtt távozott el a' francia táborból, nem pedig utána, következöleg nem szökött meg. Levele azonban, mit a' porosz táborsemek közelében irt Gérard tábornokhoz, épen ellenkezőt tanúsít, hogy t. i. nem adá be lemondását. B. ellenség előtt állott s így vagy meg kelle azzal ütköznie, vagy pedig általmába kellett volna magát vetnie. Bourmont ez utóbbit választá, s ebből áll büne, mellyet soha semmi ékesszólás nem fog róla lemoshatni. Egyébiránt Európa minden országban élnek még hadítisztek, kik Waterloonál küzdöttek, közülök bizonyosan számos pártlan szózatot fog ez ügyben emelni s így reménylhetni, hogy e' tekintetben rövid idő múlva tökéletes világosság oszlatandja el az eddigi félhomályt. —

Törökország.

(Török határszéli mozgalmak.) Jul. 7ikén: „Ali basát a' hercegovinai ravasz vezért végre csakugyan megismeré a' porta. Ő régi megrogzött ellenzöje minden javításnak, ki egyszermind kegyetlenül sanyargatja a' rájákat, kiknek segélyivel olly magasra emelkedék. A' gülhanei hattiscrifre mindedig még csak nem is hederített. Most szigorú parancsot kapott Konstantinápolyban megjelenésre, mi némi aggályt szült furfangos agyában. Kitészik abból is hökkentsége, hogy a' makacs montenegroiakkal minden áron békealkura akar lépni. mi világosan látszik tanusítani, hogy ellenszegülést forral, melly esetben biztosítva kíván lenni a' montenegroiak rabló csapongási ellen, sőt talán egyenesen frigyét is szándékozik velök kötni a' porta ellen. Ámbár az utóbbi alkudozások Trebignében a' vladika, hercegovinai vezér és trebignei Hassan bég közt a' montenegroiak makacssága miatt meghiusultak, Ali basa mégis, Hassan bég kizáratása mellett, ujra alkudozásba kíván bocsátkozni a' vladikával, és ezen okból már igen nyájas levelet küldé hozzá Czetinjébe. Ezalatt azonban folyvást egymást érik a' montenegroiak rablókalandjai. Rokopo török faluból néhány nap előtt ismét 600 darab marhát hajtottak el, mi összeütközésre szolgált alkalmul, és több montenegroinak került életébe. — Bosnyákhonban folyvást tart az általános ingerültség; komoly kitérés nélkül mindazáltal nem igen tarthatni, minthogy a' krainai (török-horvátországi) zavarok, minden komolyabb következmény nélkül csakhamar megszűntek. Banyalukába 1500 rendes katona küldték a' zavargók lecsalítására; mi azonban szükségtelen volt, mert már oda érkeztek előtt mindent lecsön-desített a' kolomposak elfogatása. Albániában és Macedonia nagyobb részében drágaság s rablások karöltve sanyargatják a' népet. — Musa eff. megtiszteltetésire két ministert küldé Mihály hg Kragujeváczból Belgrádba, egyszermind tudatván vele, hogy sem ő, sem kormánya nem fog onnan Belgrádba visszatérni. A' francia consul és szerb kormány közt némi meghasonlás történt, mivel a' consulsági tolmácsot, ki hivatalosan a' török erősségbe küldeték, nyilvánosan elfogató a' szerb helyparancsnok, minthogy Petronievics és Vuicsics oda vonulta őta senkinek nem szabad különös szerb hatósági engedély nélkül a' várba menni. A' szerb kormányzó tett ugyan némi engesztelő lépéseket; de a' consul többet kíván. —

Ibrahim b. parancsa a' Libanon lakosihoz köv. hangzik: „Tudtául adjuk jelen parancsunk által a' Libanon hegyen lakó keresztényeknek és drúzoknak akarunkat. —

„Néhány nap óta, sőt még ma is több rendbeli tudósítás érkezett hozzánk, hogy ti vonakodtok azon fegyvereket visszaadni, mellyek ideiglen hagyattak nálatok, s mellyek visszakívánása titeket rakoncztalan tettekbe bírt, minők ő magosságának semmikép nem tetszhetnek. — Ti szándékotokat még titkoljátok. Ámde tudjátok meg mindnyájan, kikhez szólok, hogy én szándékotokat, az utat, és módot, mellyet e' zendülésnél kitéztetek, kilesem, és magatokviseletét csak két indítóknak tulajdoníthatom: vagy roszakaróitok akarák elhitetni veletek, hogy katonafogdozás lesz, és ezen állírtterjesztés által őszinteségeteket kijátszván büszkeségetek s merészségeteket fölizgaták, vagy részetekről történt valami árusulás, mire ti minden legkisebb ok nélkül vetemültetek. — Mi az elsőt illeti: ha valaki katonafogással ijesztett benneteket, annak ne higyetek, — mert atyámnak az alkirálynak életére és magaméra esküszöm, hogy mi soha nem akarunk erőszakkal fogni ujonczokat a' hegylakosi közt, és nem is fogunk soha ollyasmit tenni Szýria egy résziben sem. Ismételjük, hogy azt nem teendjük. Már intettelek benneteket, hogy lakjaitokban nyugton maradjatok s legkevésbbé se tartsatok ollyasmitől; hagyjatok föl tehát félelmetekkel s aggálytokkal s ne törekedjétek a' hegységet semmivé tenni s véreketek ontani. — Azon esetre pedig, ha zendülésteknek netalan önkéntes, hín árusulás lenne oka, elküldöttünk már tizenöt ezred gyalogságot, a' lovasság-és pattantyusságon kül, melly titeket megtámadand, s lakjaitokat földig rontandja. — Mihelyt ebbeli akarunk tudomástokra jut, engedelmességetek annak; — ha meghódoltok s gonos; terveitekkel felhagytok, biztosítva leendetek, és örülni fogtok életetek s vagyonotok megmentetésin; — ha pedig konokul állotok átkozott terveitek mellett, akkor az ellenetek indult győzelmes sereg, isten segedelmi-vel, országotokat, mint érdemlitek, elpusztítandja. — Gondoljátok meg jól, mi hasznos, üdvösséges részetekre; és ha meghódoltok, engedelmességetek fejdelmeteknek, hogy visszavonulásra adjon parancsot a' sereg vezéreinek és ti minden veszélytől megóvassatok. E' jelen parancs által az igazságrul kívánunk titeket meggyőzni, hogy azt választassátok, mi nektek legüdvösebb, és jóra határozhatatok magatokat; ámde ovakodjatok az engedelmességtől és megátalkodottságtul; mert a' késő megbánás nem foghat titeket többé megszabadítani. —

hogy jelesb dalnoknőket hallottaknak is élvezet volt hallani a hibátlan 's pontos ömlengésű tiszta hanggal zengett áriákat; jelesen Hemtner Pepi (Adalbert), és Weinzierl Polli (Agnes) voltak a tegnapi est ikeresillagái; Malik Miminek (Mathild) játéka meglepő volt szép esengésű hangja 's az érzelmeik hű kifejezése miatt; Orosz Márta a remete szerepében olyan nyájasan és szívhez szólólag adá tanításit, hogy azokat a kebel mélyiből jötteknek nem lehetett nem hinni; jelesen működött: Haulik Milei, Reich Tóni, Gergies Nina, Papp Nina, Dobos Nina, Dondon Katalin és Reich Czili; de legkedvesb tünemény volt az alig hét éves Belicza Teresi, ki gyermeki szerepét oly édes természetiséggel adá, dalait—Normából áriát!—oly biztosan és szépen dallá madárka finomhangjával, hogy a nézők, mint általában a játék közt számtalanszor, harsány és szünni nem akaró „éljenre“ fakadoztak. Szóval: az egész nővendék személyiséget az ünnepély nevéje látszatot korán felül lelkesíteni, hogy nézőiknek valódi műélvezést nyujtsanak, és a hű polgárok előtt feledhetlenítsék nemzetünk föl. s. j. ki szerkeszté a szép részleteket bájjó egészzé, ki alakítá a gyöngéd ajkakat biztosakká, az előadást oly meglepő hatásúvá? a minden jó és szépért hön buzgó Grynaeus Aloiz, hittudár és hittudományi r. tanító, ki nem vélte komolykórén alul lenni ezt, hogy így kedvessé 's a zsenge szívek előtt enyészhetlenné örökítse azon sok és üdvös tanítást, mellyekkel az említett színmű díszlik. Ez est repkényiben osztóznak még: a magyar lanton már eddig is szép fogásokat tett 's a Társalkodóbul több rendű költeményirül ismertes Szabó József, gymn. tanító, ki az említett darabot ékes magyarrá fordítá; Miskovics Lajos segédlelkész, és a lyányiskolánál hitoktató; Galyné assz. ezen iskola nótanítója; Nagy László nyug. es. k. főhadnagy, ki a remekül működött kóptaláni hangászkarl virtuóz nyirettüjével kormányzá, és Wagner József, e hangászkar szép tőkélyü tagja, ki a dalokat hangszerekre alkalmazá. Az egészet befejezé fels. királynéknak geniuszok karjain vitt képmása előtt zengett nemzeti himnusz: „Isten tartsd meg Asszonyunkat“ A közönség azon hó vágygyal széledt el: bár ilyenemü gyakrabban tűnnék föl élvezet-meddő körünkben! és méltán; mert színpadok is nevelik a nemzetet; e jelen alkalommal pedig a jó nevelés virági és gyümölesü együtt mutatkoznak a szülék örömkönyes szemeknek 's a lelkesedésig elégtül közönségnek!

E g e r b e n nyarutó 26án a jégkárosultak javára, mint említők, több műbarát által tartatott hangverseny 620 vftot jövedelmeze a jótékony célra. 27kén az ujon felszentelt püspök Rajner Károly urnál fényes ebéd vala, mellyél szokás szerint áldomáspharak irítottak; mellyek sorát a b ö k e z ü gazda nyitá-meg ékes latin szónoklattal, mit Pyrker patr.—érsek ur magyar köszöntése követett többszöri hosszas éljennel kísértetve. Ebből után az érsek elutazott. Időjárásunk rendkívüli, forró nyári napjainkat rögtön igen hűvösek váltják-fel, 's ez hetenkint megújul, mindenkor iszonyu villám és dörgések kíséretében a legnagyobb záporral, mi szőlőinkben felette sok kárt tön; azonban mind ez nem vala elég, július 27kén éjjel ismét iszonyu jégzáró látogatott-meg, melly a mult hó (jun.) 24kén voltnál annyival károsabb, hogy majd minden egri és szomszéd hegyet megkárosított. Könnyes szemekkel látjuk mindenfelé ballagni haza tönkre vert szőlőjéből a szegény kapást, ki ez által majd mindenétől megfosztatott!

(**Upar-'s tözsérügy.**) A Magdolna-vásár Győrött jul. 20—22kén mind vevőkre, mind eladókra nézve igen néptelen volt; szarvas-marha és ló mindazáltal elég volt a vásártéren, de kevés vevőre talált. A gabonáir tetemesül csökkent. Egyébiránt a honitermékek közép ára következőleg mutatkozott: gőboly párja 300—360 fr, jármos ököré 200—325 fr, tehéné 150—225 fr, ökörböré 50—55 fr, tehénböré 30—40 fr, lőböré 15—20 fr, borjuböré: 4½—5fr, birkab. 2¼—3½ fr, gubacs köble (120 fontjával) 16½—17½ fr, 1839iki bor akója 7½—9fr, óboré 12—15 fr, közönséges dohány mázsája 25 fr, mind váltóban.—O. m. frankfurti hírek szerint az ottani Margit-napi sokadalmat leginkább posztó és gyapjunemü szövetek nagy kelete tünteté ki, valamint a vászon-árak is általánosan jól keltek. Bőr és nyers természetű szövetek szinté számos vevőre talált. Gyapot-, selyem-, és divatárusok ellenben ezutal nem igen elégülhettek meg a vásárral. A gyalogvásár középszerű volt. Bőr igen kevés volt a vásártéren, és így természetesen mind jó áron kelt el. Nyulbőr igen keresett árucikk volt, valamint szarvasbőr, és lőszőr is mind elkelt. Gyapju b ő l 7035¼ mázsa érkezett a vásárra, tehát 500 mázsával több a tavalyi mennyiségnél. Ez egészösszeg mind elkelt, még pedig általánosan magas áron mint a berlini és borzalai ezévi vásáron kelt. 1200 ló volt ezutal eladásra kiállítva, 's különösen: 150 jól kitanított hátasló, 300 igen jó kocsiló, 500 igás, és 250 közönséges ló. Az eladás nem igen élénkült ment. Fényüzési lovakat leginkább szász, sziléziai, magyar és ausztriai kedvelők 's kereskedők vettek.—

Spanyolország.

(Madridban népizgás. Bordeauxi hírek.) Jul. 17kén rögtön népizgás támadt Madridban, mellyről még most sem tudhatni, mi lappang tulajdonképen alatta. Botokkal, késekkel 's törökkel fegyverzett 's nem legajánlatosb külsejü népcsoport hullámozott az utcákon 's mindenkit megtámadott, ki baszk sipkát vagy színeket viselt. Férfiakon, asszonyokon 's gyermekeken legdurvább bántalmakat követtek el. Egy asszonynak leszaggaták testéről ruháját, másoknak pedig hajokat vagdalták el, a szerföltött magas fonadék miatt. E' rendetlenség reggeli 10 órától délutáni 3mig tartott. Ekkor a katonaság lépett föl, 's a zavargók eloszlottak. Este a helyhatóság nyomos fölszólítást intéze a néphez, minek következtében többé semmi csöndzavar nem történt; a föllengősdiék mindazáltal reményteljesen várnak kedvező híreket Barcelonából Espartero tetteiről.— Az utóbbi cortesülésben 11millió realt ajánlottak meg a bergarai szerződés teljesítésire.— Bordeauxi hírek szerint a cortes, Espartero tanácsára, bizonyosan föl fog oszlatni.— Madrid naponkint szebbül, és több évig külföldön tartózkodott hatalmas családok egymást érve érkeznek a spanyol fővárosba vissza. A haditisztek nagyobb részét déli Amerikába szeretné szállítani a kormány 's már alkudozásba is bocsátkozott ez iránt az illető hatóságokkal.—

(Barcelonában zendülés. A' ministerség megszökik. A' királyné mindenben engedni kénytelen Esparteronak.) Barcelonai gyorsíró tudósítás szerint jul. 15kén érkezett Madridból Barcelonába a gyors hírnök a' hatósági törvénnyel, mellynek megerősítése ellen fölszólalt a nép, mert az új törvény a' régibbet, melly tiszta demotriai alapokon nyugvék, igen lényegileg módosítja, a' község-

tanácsosakat adózási föltét, 's kormányi rendelkezések alá helyezvén. Az 1821iki alkotmány szerint minden spanyol polgár választási joggal bírt's választó és választatható volt. Az új törvény szerint ellenben csak bizonyos adómenyiséget fizető és 25ik évöket átlépett polgárok gyakorolhatják e' jogot, az adózás a' helységek népessége szerint határozatván meg. Az 1812iki alkotmány szerint királyi hivatalviselők nem lehetnek soha alcaelek, regidorok és procurador-syndikusok; ellenben e' hivatalokat minden spanyol polgár bírhatá, ki 25 éven túlhaladt, írni és olvasni tudott, 's öt év óta lakosa volt a' községnek. Az új törvény minden kir. tisztviselőt választathatóvá teszi a' nevezett hivatalokra; más spanyolokbul mindazáltal csupán azt, ki választó, és legmagosb adózás alatt áll, habár csupán két évig volt is tagja ugyanazon községnek. A' községtanácsosak ezutal a' kormánytól függének, holott eddig ez semmi befolyást nem gyakorolhatta rájuk; a' községtanácsi tagokat a' kormány ezutal szabadon bocsáthatná el, sőt az egész községtanácsot is fölszólathatná; a' községtanács nem folyamodhatnék többé egyenesen a' királyhoz, és a' községi pénzekről ezutal csak felsőbb helyben hagyás után rendelkezhetnének, holott eddig e' tekintetben nem korlátozá semmi tetteiket. A' spanyol nemzetiségi szellem teljességgel nem tűrheti el e' francia mintájú központosítási rendszert. A' kormányzó királyné azonnal megerősíté e' gyűlöletes törvényt. Jul. 16kán, miután a' kérdéses törvény megerősítettését gatlani nem bír, lemondó levelet küldé a' királynénak Espartero, melly nyilvánossá tétele volt szánva. E' nyilvánítás még eddig nem történt ugyan meg; de mondják, hogy a' levél tömve van kemény kifejezésekkel, nemcsak a' ministerség, hanem a' királyné személye ellen is. Különösen udvariatlan a' fővezér e' ki fejezése: „Fölséged adott szavát megszegé.“ E' levél átküldése után lefeküött palotájában a' győzelem hge 's párthívei azonnal azt hirdették, hogy a' kormányzó királyné méltatlan bánása ágyba dönté a' kedvelt fővezért. E' betegség természetesen igen érdekessé tevé a' hget. Linage, Espartero megbízott titoknok, ezalatt fölszólítást készíté a' hadsereghez, Chanon tábornok pedig elment előre a' hadsereg lelkületét megvesztegetni. A' középosztályok határozottan Espartero mellett nyilatkoztak; de a' tulajdonképi néptömeg még 17kén is hangos tetszésjelekkel üdvözlé a' királynékat. Jul. 18kán Espartero, látván, hogy semmikép nem bírja megrendíteni a' királyné határozatát, tudatá vele, hogy a' várost elhagyni szándékozik. Van Halen parancsot kapott Barcelonában megjelenni, ki is Ayerbe és Carbo tábornokokkal egyszerre érkezett meg, kiknek sergei a' közel vidéken települtenek meg. Este véres zendülés ütött ki Barcelonában, mellynek elnyomatására semmit nem tön a' ministerségnek engedni nem akaró katonaság. Espartero ekkor ismét a' palotába ment 's a' kormányzó királyné durva bántalmak közt kénytelen lön a' hatósági törvényt megsemmíteni 's Esparterot új ministerség-alakításra fölhatalmazni. Uj minsterelnökül Onis vagy Campuzano tüzették ki általa. Perez de Castro, volt minsterelnök, Cleonard tábornok, és több pártolói a' megbuktatott ministerségnek, francia hadihajóra menekvének. Az új ministerséget következőleg mondják alakultnak: Antonio Gonzales, minsterelnök és jogminister; Onis, kül-; Vincente Sancho, bel-; Valentin Ferrer, pénz-; Armiro, tengerészminister. E' hírek legnagyobb hatást szültek Parisban. Espartero mostan mindenható, 's csak az kívánatos, hogy korlátlan hatalmát hazája boldogítására használja, 's ne hagyja magát indulatitól pártzélok kivívására ragadtatni. Egyébiránt e' mozgalom angol befolyásnak látszik létesültét köszönni, mit a' francia kormány nagy nyugtalansággal vett észre. Az új ministerség első tette természetesen cortes-fölszólítás leend, az új cortes pedig új hatósági törvényt alkotand 's így némileg megmenti a' dolog színét, minthat. i. nem a' királyné kényszerült volna e' már megerősített törvényt visszavonni, hanem az egész csupán czélszerű módosítás végett mellőztették el. A' francia kormány e' hírek vétele után azonnal meghatalmazó utasításokat küldé madridi követségéhez, egyszersmind tanácsolván a' kormányzó királynénak, hogy a' föllengősdiék által ne engedje magát elrezzentetni, a' carlosi csapatok kiirtása után fölösleggé vált nagy hadsereg egy részit fegyverezze le, miknek kieszközlésire fegyveres erővel is minden pillanatban kész őt támogatni Franciaország. Esparteronak pedig tanácsla Thiers: hagyná el Spanyolországot, rövid időre, ha tovább is hazája lecsöndesítőjének kíván tekintetni, melly dicsőségét bizonyosan elvesztendő örökre, ha pártvezérül lépend föl 's az őt istenítő hadsereg segélyivel rendbomlást 's kormányváltozást eszközönd. A' jogszerűdiék már is némileg teljesülve látják azon jóslatokat, miszerint a' carlosi zavarok megszünte után azonnal a' föllengősdiék 's mérsékpártiak fognak egymás ellen fegyvert emelni. Egyébiránt általánosan csodálják, hogy a' kormányzó királyné oly szilárd elhatározottsággal viselé magát Espartero ellenében; némellyek azonban mondják, hogy leginkább O'Donnell 12ezer harciosa önté e' bátorságot belé, kik közel állottak, 's kikben tökéletes bizalmat helyze. Parisban perczenkint fontos híreket várnak Spanyolországbul.—

Anglia.

(A' kormányzósági törvényjavaslat.) Azon törvényjavaslatot, melly a' királyné halála és kiskoru örökös után hagyása esetén, a' kormányzóságot határozza meg, lényegileg azt rendeli, hogy a' kiskoru trónörökös 18dik éve előtt senkivel nem léphet házasságra a' kormányzó és mindkét ház megegyezése nélkül; azok pedig, kik az illy házasságot bármiképelőmozdítják, azzal együtt, ki a' trónörökösrel illy házasságra lépének, fölségárulás bűnébe esnek, és a' szerint fognak elíteltetni. A' kormányzó semmi oly törvényhez nem adhatja megegyezését, melly a' mostani trónöröklést vagy vallásyakorlást megváltoztathatná. Ha Albert hg kath. néemberrel nősülne, vagy Angliát elhagyná, kormányzói előjogi és hatalma megszűnnék azonnal. A' foryk Cambridge hget szeretnék kor-

mányzósegédül Albert mellé adni, a whigek ellenben Sussex hgnek kívánják e' helyet, mind a' két párt azon megjegyzéssel, hogy olly fiatal férfira nem tanácsos illy fontos hivatalt és hatalmat bízni. —

(Krakó miatti szólalkozások az alsóházban.) A' jul. 13iki alsóházi ülésben Krakó szabad város ügye jöven szönyegre, Stratford Canning hosszasan fejtegeté, mikép a' bécsi szerződés pontjai mindeddig nem teljesültek, mit a' kormánynak rég szorgalmazni kellett volna. A' szónok különösen Krakó kereskedési fontosságát emelte ki, és azt is megmutatni törekvék, mikép Krakó ügye annyira külön vált a' nagy lengyel kérdéstől, hogy minden békevesztélyeztetés nélkül lehetne már a' szerződés minden pontját teljesíteni. De Gally Knight szigorúbban vevé e' dolgot, s lényegileg ezeket mondá: „Mi, azon ország kamarája tagjai, mely egyik részese a' bécsi szerződésnek, ugyan mikép tekinthetünk egymás szemébe a' mostani események közt, szégyenpirulat nélkül, hogy megtörténni engedjük azt, minek gátlására nemzeti böcsületünket adtuk zálogul? 1836ban várakozásra inte bennünket a' ns lord, mivel rövid idő múlva valamit tenni szándékozott. De azonszép szavak mindeddig egyetlen bizonyítványi munkásságának. Őlbe horgasztott karokkal nézzük é el, midőn mások jogtalanságot követnek el mellettünk? Annyira súlyedtünk már, hogy nemtetszéstüli rettegés miatt hallgatva türjük az illyes miket? Emlékezem más alkalomra, mire nézve kevésb gyöngédséget mutatott a' ns lord s igen sürgetni látszék a' háborut Russziával. Ha akkor annyi bátorsággal bírt, ugyan miért kell most magát olly igen meghuznia? És utóbb is, midőn Perzsia ellen kezdé ármánykodni Russzia, a' ns lord szilárd hangon nyilatkozék, és a' czár olly feleletet adott, mi tökéletesen kielégítheté az országot. Az akkori kedvező siker vajjon miért nem batorítja most a' ns lordot hasonló cselekvésre? Csöndes tanuja akar maradni azon szép látványnak, miszerint Kis-Ázsiába moszka hadsereg vonul, és a' dardanellákat orosz hatalom alá veszi, Egyiptust pedig a' francziáknak biztosítja? Krakó, mellynek függetlenségét biztosítók, meg van semmitve, kereskedési szabadságátönkre jutott, régi tud. egyeteme pedig, mellyet a' hajdani lengyel királyok alapítottak, megszűnt lenni, szóval, e' republica végromláshoz közelit. Alig tudunk történetinkben ehez hasonló példát, és azon fölírás, mit a' nagy olasz dalnok a' pokol kapu fölé irt, (per me si va nella citta dolente), tökéletesen Krakó kapuira illik. A' franczia törvényhozóság s kormány illőn nyilatkoztak, ha a' miénk is azt tenné, ugy Európa két leghatalmasb nemzetinek szava bizonyosan czélt érne. E' szólalkozás minden következmény nélkül maradt. —

(A' nagy hatalmak Franciaország nélkül határoznak a' keleti ügyben.) London, jul. 22iken: „A' diplomata kar végre fölébredt hosszasalmából, s válaszolt a' nisibi csatára, melly miatt olly sok kényelmetlenséget szenvedett. Jul. 15iken ugyanis a' török követ, és Anglia, Poroszország, Ausztria és Moszkaország közt szerződés létesült kelet lecsön-desítésire. Az egész alkudozás olly titkosan történt, hogy a' franczia követ csak aláírás után tudá meg a' történeteket. —

Franciaország.

(A' spanyolok Perpignanban összeverekednek. Elegy.) Perpignanban meg akarák a' zendülési jeleneteket újitni a' spanyol szökevények; élelmiszerek küldetvén ugyanis oda kiosztatás végett némelly emberbarátok által, a' catalóniak harcrendbe helyezkedtek a' rakottkocsik előtt és természetesen mind elkapkodák a' jó falatokat. Darabideig türtek ugyan az aragóniak; de végre megunták a' várakozást és kövekhez folyamodtak, mit a' catalóniak illőn siettek visszafizetni, nem kenyérral, hanem szinte kövekkel. A' franczia katonaság azonban csakhamar csöndet eszközte. Perpignanban 300 spanyol jelenté már magát késznek az afrikai seregben szolgálatra. Az utóbbi napokban franczia földre érkezett spanyol szökevények közt egy egész apácza-zárda is Perpignanba jött. A' hatóság 17 nénet és 3 kapuczinust a' perpignani polgári kórházba szállasztatott. Ramon Falip, Cabrera egyik csapatvezére, börtönben ül, mivel franczia földön elkövetett gyilkosság miatt vádolják őt. — Parisban 3000 szabólegény nyílt zendülésben áll a' szabómesterek ellen, és nagyobb munkadíjt követel, ellenkező esetben dologszüntetéssel fenyegetőzvé. E' példára a' vargalegényeket is hősi szellem szállotta meg; néhány napi henyelés után mindazáltal abban egyeztek meg, hogy mesterekből s legényekből egyenlő számmal választandó bíróságra bízandják ügyök békés elintéztetésit. — A' limoges-i vádkamra Laffarge özvegyet jul. 18iken férjölés miatti vádjára nézve, a' corrézei eskütszék elibe utasítá, melly aug. végén Tulleben nyitandja meg ülését. — Azon 44 hírlapíró közül, kik egykor a' juliusi rendelkezetek ellenmondtak, 3 meghalt, 6 elveszett, 13 most is független író, mint akkor volt, 22 pedig hivatalt visel. A' National akkori szerkesztői ezek voltak: Ganja, felelős szerkesztő, most megyeispan; Thiers, most miniszerelnök; Mignet, most külministerségi levéltárigazgató, titkos tanácsos, akadémikus s a' t.; Carrel, párviadalban veszté életét; Chambolle, most kamrakövet és a' Siécle főszerkesztője; Peysse, most tisztviselő a' szép művészetek iskolájában; Stapfer Albert, most is író; Dubochet, könyvtáros; Rolle, most Paris város könyvtárnoka és folyvást a' National dolgozóirtása. —

(Bourmont fia és a' National.) Paris, jul. 24iken: „Bourmont fia és a' National közt még vége a' csatázásnak. A' futórekvíst nem gáncsolhatni ugyan; de egyszersmind meg kell vallani, hogy eröködése sohanem fog kívántezélt érhetni. Bourmontnak legmakacsabb pártfogói is világos ártalmára vannak, mintán korábban hangosan magasztalák: milly nagy hasznót tön Napoleontól elpártolta által ez XVIIIik Lajosnak. E' bizonyítványok történeti munkákban olvashatók, s Bourmont soha nem tagadá azok valóságát. Eskütszék előtt bizonyosan még fájdalomsb igazságok jövendnek ellene napfényre. Ő tisztulást vár e' törvénykezéstől, pedig még nagyobb szenny fogja nevé borítani, mert a' történethez egy-

szersmind B. azon szenvedélyessége csatoltatik, mellyel Ney tábornagyot üldözé s elítéltetését is előmozdítá, holott épen Ney közbejárultának köszönheti hogy B. 1815 előtt vezérségre emelé őt a' császár! E' letdologban iszonyu vétek terheli Bourmont nevét. Bourmont fia azon állítás mellett küzd, miszerint atyja beadá lemondását s a' waterlooi csata előtt távozott el a' franczia táborból, nem pedig utána, következöleg nem szökött meg. Levele azonban, mit a' porosz tábornokok közelében irt Gérard tábornokhoz, épen ellenkezőt tanúsít, hogy t. i. nem adá be lemondását. B. ellenség előtt állott s így vagy meg kelle azzal ütköznie, vagy pedig általmába kellett volna magát vetnie. Bourmont ez utóbbit választá, s ebből áll büne, mellyet soha semmi ékesszólás nem fog róla lemoshatni. Egyébiránt Európa minden országban élnek még haditisztek, kik Waterloonál küzdöttek, közülök bizonyosan számos pártatlan szózatot fog ez ügyben emelni s így reménylhetni, hogy e' tekintetben rövid idő múlva tökéletes világosság oszlatandja el az eddigi félhomályt.“ —

Törökország.

(Török határszéli mozgalmak.) Jul. 7iken: „Ali basát a' hercegovinai ravasz vezért végre csakugyan megismeré a' porta. Ő régi megrogzött ellenzője minden javításnak, ki egyszersmind kegyetlenül sanyargatja a' rájákat, kiknek segélyivel olly magosra emelkedék. A' gülhanei hattiscrifre mindeddig még csak nem is hederített. Most szigorú parancsot kapott Konstantinápolyban megjelenésre, mi némi aggályt szült furfangos agyában. Kitészik abból is hökkentsége, hogy a' makacs montenegroikkal minden áron békealkura akar lépni. mi világosan látszik tanúsítani, hogy ellenszegülést forral, melly esetben biztosítva kíván lenni a' montenegroiak rabló csapongási ellen, sőt talán egyenesen frigyét is szándékozik velök kötni a' porta ellen. Ámbár az utóbbi alkudozások Trebignében a' vladika, hercegovinai vezér és trebignei Hassan bég közt a' montenegroiak makacssága miatt meghiusultak, Ali basa mégis, Hassan bég kizáratása mellett, újra alkudozásba kíván bocsátkozni a' vladikával, és ezen okbul már igen nyájas levelet küldé hozzá Czetinjébe. Ezalatt azonban folyvást egymást érik a' montenegroiak rablókalandjai. Rokopo török faluból néhány nap előtt ismét 600 darab marhát hajtottak el, mi összeütkezésre szolgált alkalmul, és több montenegroinak került életébe. — Bosnyákhonban folyvást tart az általános ingerültség; komoly kitérésül mindazáltal nem igen tarthatni, minthogy a' krainai (török-horvátországi) zavarok, minden komolyabb következmény nélkül csakhamar megszűntek. Banyalukába 1500 rendes katona küldték a' zavarok lecsillapítására; mi azonban szükségtelen volt, mert már oda érkeztek előtt mindent lecsön-desített a' kolomposak elfogatása. Albániában és Macedonia nagyobb részében drágaság s rablások karöltve sanyargatják a' népet. — Musa eff. megtiszteltetésire két ministert küldé Mihály hg Kragujeváczból Belgrádba, egyszersmind tudatván vele, hogy sem ő, sem kormányja nem fog onnan Belgrádba visszatérni. A' franczia consul és szerb kormány közt némi meghasonlás történt, mivel a' consulsági tolmácsot, ki hivatalosan a' török erősségbe küldeték, nyilvánosan elfogató a' szerb helyparancsnok, minthogy Petronievics és Vucics oda vonulta őt senkinek nem szabad különös szerb hatóság engedély nélkül a' várba menni. A' szerb kormányzó tett ugyan némi engesztelő lépéseket; de a' consul többet kíván.“

Ibrahim b. parancsa a' Libanon lakosihoz köv. hangzik: „Tudtául adjuk jelen parancsnok által a' Libanon hegyen lakó keresztyéneknek és drúzoknak akarunkat.“

„Néhány nap óta, sőt még ma is több rendbeli tudósítás érkezett hozzánk, hogy ti vonakodtok azon fegyvereket visszaadni, mellyek ideiglen hagyattak nálatok, s mellyek visszakívánása titeket rakoncztalan tettekre bírt, minők ő magosságának semmikép nem tetszhetnek. — Ti szándékitokat még titkoljátok. Ámde tudjátok meg mindnyájan, kikhez szólok, hogy én szándékitokat, az utat, és módot, mellyet e' zendülésnél kitűztetek, kilesem, és magatokviseletét csak két indítóknak tulajdoníthatom: vagy roszakaróitok akarák elhítenni veletek, hogy katonafogdozás lesz, és ezen álhírterjesztés által őszinteségetek kijátszván büszségetek s merészségeteket fölizgaták, vagy részetekrül történt valami árulás, mire ti minden legkisebb ok nélkül vetemültetek. — Mi az elsőt illeti: ha valaki katonafogással ijesztett benneteket, annak ne higyetek, — mert atyámnak az alkirálynak életére és magaméra esküszöm, hogy mi soha nem akarunk erőszakkal fogni ujonczokat a' hegylakosik közt, és nem is fogunk soha ollyasmít tenni Szyria egy résziben sem. Ismételjük, hogy azt nem teendjük. Már intettelek benneteket, hogy lakjaitokban nyugton maradjatok s legkevésbbé se tartsatok ollyasmítól; hagyjatok föl tehát félmeletekkel s aggályokkal s ne törekedjétek a' hegységet semmivé tenni s véreketek ontani. — Azon esetre pedig, ha zendülésteknek netalan önkéntes, hiú árulás lenne oka, elküldöttünk már tizenöt ezred gyalogságot, a' lovasság- és pattantyusságon kül, melly titeket megtámadand, s lakjaitokat földig rontandja. — Mihelyt ebbeli akarunkat tudomástokra jut, engedelmességetek annak; — ha meghódoltok s gonos terveitekkel felhagytok, biztosítva leendetek, és örülni fogtok életetek s vagyonotok megmentetésin; — ha pedig konokul állotok átkozott terveitek mellett, akkor az ellenetek indult győzelmes sereg, isten segedelmiel, országotokat, mint érdemlitek, elpusztitandja. — Gondoljátok meg jól, mi hasznos, üdvösséges részetekre; és ha meghódoltok, engedelmességetek fejedelmeknek, hogy visszavonulásra adjon parancsot a' sereg vezéreinek és ti minden veszélytől megóvassatok. E' jelen parancs által az igazságrul kívánunk titeket meggyőzni, hogy azt választassátok, mi nektek legüdvösebb, és jóra határozassátok magatokat; ámde ovakodjatok az engedelmességtől és megátalkodottságtól; mert a' késő megbánás nem foghat titeket többé megszabadítani.“ —

Konstantinápoly, jul. 7. Sami bey tegnap elhagyá a vesztegházat, és ma Rauf nagyvezérrel két óra-hosszig beszélt. Ezután Rezsíd basát és a többi minisztert látogatta meg. M. Ali általa visszaigéri a török hajóhadat, Candiát, a szentvárosokat, és néhány kerületet Adanából; ellenben családjának Egyiptust és Szyriát örökös joggal kívánja. Igrer ezenkívül 50ezer főnyi hadserget a padisha szolgálatjára. A porta nehezen fogadja el a főhatalmak megegyezése nélkül ezen ajánlatot. — Khosrev b. elsikkadt, és hollétéről mai napig sem tudhatni bizonyost. —

(Az angol hajós csapat megindult Szyria felé.) Bécs, jul. 20. A mára várt török posta nem érkezett meg; ellenben Londonból fontos tudósítást kaptunk a keleti kérdés ügyében, t. i. Palmerston lord véghatározatot vivott ki a miniszeriség ülésében. E szerint Franciaország egészen kimarad a további tanakodásból, és Anglia hathatós szabályhoz nyuland M. Ali ellen, mi végre egy angol hajós csapatot küldnek a szyriai partokra. —

Konstantinápoly jul. 20. F. hó Skán Khosrev b. házat katonaság fogá körül, és öt egy török gőzhajóra vivén néhány cseléddel Rodostóba, előbbi számkivetése helyére, szállíták. Ezen kemény bánásmód onnan származik, mivel Khosrev letétetése után is sokat ármánykodott, és mint a fölfedezésekből kiviláglik, a dolog mostani rendjét fel akarta forgatni. — A lázadás Szyriában folyvást tart, sőt már a Libanon és Antilibanonon túl is hatott. A tengeri városok lakosi gyűlölik az egyiptusiakat, és Halebben s Damaskushban csak jelt s alkalmat vár a nép, hogy feltámadhasson elnyomója ellen. — Abbas b. megérkezett Beirutba, s más nap Saidába ment, hol a fölzendültek hatalmaskodni kezdvén egy csapat egyiptusi katonaságot lefegyverezének. Az albániai tüzzel vassal pusztítanak s gyilkolnak mindent; ember, asszony, gyermek, állat, fa egyiránt érzi irtózatot kegyetlenségüket, köztük Szoliman b. sem tud fenytéket tartani, s ez okból Egyiptusba küldendi vissza e rendetlen csordát. — Az európai consulok ovást tettek az albániai Beirutba szállíttatása, mint ujítás ellen, de erre nem sokat ügyeltek. — Néhány nappal ezelőtt egy egyiptusi tiszt keményen megsértett egy francziát, s a franczia consul elégtételt nem kapván Mahmud beytől, házára a franczia címert levette s irnokát az alkirályhoz küldé, de ez azt válaszla, hogy majd ha maga személyesen Beirutba megy, elvégzendí a dolgot, miből a mostani körülmények közt nehezen lesz valami. Két franczia utazó az elégtelenség vezére s szerintük már 20ezerre terjed azok száma. —

Oroszország.

Bessarabia, jul. 9. A csapatok folyvást jönnek ide Lengyelországból, még pedig oly nagy sietséggel, hogy egy nap 35 — 40 verstnyi földet is magok után hagynak. Mivel pedig nehéz álgynkat hoznak magokkal, sokan azt hiszik hogy ezen roppant készület nemcsak a cserkeszeknek szól. A sereg után töménytelen társzékér is tódul. Mintegy 40ezer irtókapát szereztek össze a kaukazi erdők ritkítására, hol azt tüzzel nem eszközölhetni. Azon moszka tiszték, kik mult évben részt vettek a kaukazi táborozásban, bámulatos példáit beszélik a cserkeszek vitézségének, s hősi feláldozásának. A cserkeszek oly előre készített terv szerint folytatják a háborút, hogy az a leghadértöbbit is bámulásra ragadja; innen azt hiszik, hogy sok lengyel, névszerint Potocki, Sabanski, Czatoriski, stb. és több angol s franczia tiszt intézi a cserkeszek dolgát. A moszkák hadi tervéről semmit sem tudhatni bizonyosan. Hogy a cserkeszek sok moszka erősséget elfoglaltak s őrségét kardra hányták, az már valósult; némelyek szerint már Anapát is elfoglalták. — Mohilewben a moszka kormány új vesztegházat szándékozik állíttatni. —

Egyik levelezőnk következőleg tudósít a cserkeszek győzelméről: „Kedves régi barátom Jakob Bey hogy vagy? A mi minket illet, hála Alláhnak! jól. Azon tudósítás, melyet veled közlünk, valóban fontos. Szerdán február 19én mindjárt reggeli imádság után a Wajja folyam melletti erősséget fél óra alatt megvettük. Minden benne levő katona, asszony, álgyu, löpor és élelemtár elfogatott, s a házak föleggettettek. Ez útközben mi csak 20 vértanút veszítettünk. Kevéssel ezelőtt az ellenség Sukumból Ardlerbe vonult, de minden siker nélkül. A mi barátink összeszedvén magokat az oroszoknak utjokat állították, és 25öt elfogtak. Hassan. — Első jelentés. A fentebb nevezett Wajja erősséget bevétel után csütörtökön mart. 11én reggeli imádság után Tuabs erősséget támadtuk meg. 7 1/2 órai viadal után ezen hely is mindenestül kezünkbe esett. Most ennyit. — Második jelentés. Egy héttel az említett idő után Shapsukban Abun erősséget vétett el. Hála Alláhnak! e pillanatban újra összegyülekezünk. — Harmadik jelentés. Shadir effendi, Barzok Hadshi, Dshumoku, Hussain Bey és minden rokonink köszöntenek. — Minthogy az itt említett várak most jönnek legelőször elé, rövid ismertetése nem leendő czéltalan. Waia a tengerparton fekszik hasonló nevű folyó torkolatánál, környéke két angol mföldnyire sik. Ardler szinte a tengerparton fekszik Thales torkolatánál, mely Anapatul Gagriüg legszelesebb s mivel környéke egy álgylövésnyire csupa sik, gondolhatni, mily merész volt e vállalat, és mily elszánt a megtámadás. Tuabs Waiatul éjszakra fekszik Kuban és Jelensik közt. A moszkák itt akartak katonai gyarmatot állítani. A főlebb említett cserkesz levél kevéssel iratott e roppant fontosságú hódítás után. Ezenkél a cserkeszek több más várat is elvettek a moszkától. —

Németország.

Darmstadt, jul. 16. Mint beszélgetik, az országgyűlést sept. 11én nyitandják meg. A moszka trónörökös tiszteletbeli polgárrá választá meg Darmstadt város tanácsa, de az illető oklevelet nem méltóztatott elfogadnak. — Rumann, hannov. városkormányzó jul. 17kén jöve vissza Pyr-

montbul, távolléte alatt szobáját virágfüzerekkel és koszorúkkal ékesíték fel.

Hannovera jul. 16. Rumann névnap tiszteletkötői ellen bár szándékjokat végre nem hajthaták, rendőri nyomozást kezdének. Midőn az éneklők a városkormányzó háza előtt voltak, előállott a főrendőr-felügyelő és mondá: „a mit Önök akarnak, azt meg nem engedhetem; viseljék Önök csendesesen magokat, és ne tegyék a várost szerencsétlenné.“ Erre egy éneklő azt válaszla: „Főfelügyelő uram, a várost mi nem tehetjük szerencsétlenebbé, mint a millyen.“ Másnap nyomozás alá vették, ki ezt mondta. Osnabrückben szinte nyomozást kezdtek a parasztrend választóji ellen, hogy azt kisűthessék: miért nem akarnak a második kamrába követet választani. Az osnabrücki tanács ellen is nyomozást akartak kezdeni, de mindezt, mind a Breusing kereskedő ellen szándéklott büntetési nyomozást igazságtalannak nyilatkoztatá az osnabrücki törvényszék.

Berlin, jul. 21. Mint gyantják rövid idő mulva tetemes változás történik a kormányzási személyeségnél. A király minden fontos eseményt nagy gondal kísért az utóbbi időben, és boldogult atyja idejében sok dologgal nem volt megeléguve, mit több ízben világosan kijelentett. — A mostani király alatt legelőször elfilatott és lefoglalt könyv, az itteni censura engedelmével könyvkereskedésben, hogy, hogy nem, megjelent. A könyv címje ez: „Az 1840ki örömev és eldődei.“ A mult mint jelen. Beta Henrikül: „Ki censuránk szorongó féltékenységét ismeri, az előtt kimagyarázhatlan e történet. A könyv felszólítja a királyt, hogy hódoljon a kor eszméinek, és adjon alkotmányt Poroszországnak. Ezen eddig elismertlen könyvre csupán a tilalom teszi figyelmessé a közönséget. — Arndt prof. visszatevé a király tanítószékébe, mitül 20 évig volt megfosztva. A lelkes, erőteljű öreg mindenki örömmel üdvözli.

Schweiz.

Luzern, jul. 20. A köztársasági lövészünnepet, mely másfél év óta szokásban van, Solothurnban, fényesen megűlték. Ezen schweizi lövészünnep egyike az újabb idő legnagyobbbb népnépeinek. Egy szónok helyesen hasonlítá azt az olympiai játékhöz. Ez ünnepben nem csupán lövész vesz részt, hanem közelről s messziről, öreg és fiatal, szóval mindenki özönlik oda. Ott a nemzet legderekabb fiai beszédeket tartanak. A tessini zászlóval Luvini ezredes jelent meg, ki az ottani utolsó zendülés vezére volt, a wallisival Barman országtanács-elnök, Wallis ujjászületésének egyik főszközlője; mellette valának a felső wallisiak: Basel is megjelent zászlóval, mit 1830 óta nem tett. A pártvezérek férfiasan szólának a kibékülésről, s esalatoznék, ki azt hinné, hogy a szabad szellemű párt meggyőzetett vagy visszalépett. „Béke, engesztelődés velünk, de távol minden visszalépés tőlünk“ így szólt Maller aargaui kormánytanácsos. Engesztelődés, de mely a kivíton nyugszik“ szóla egy másik. Minden beíldt illyszertű lelket lehelt, és a szabadszellemség egyik ünnepnél sem nyilatkozott még illy kereken, s a maradásról szót sem lehet hallani. — Külföldön szinte megfoghatatlan, mint eshetik meg olly ünnep zavar s rendbontás nélkül, melyben minden nap 20 — 30 ezer, összesen pedig 100ezer fegyveres ember vesz részt, a nélkül hogy a rendfentartásra, mint más országokban, katonaság vagy rendőrség volna kiállítva; ezt a köztársasági erénynek kell tulajdonítani. Az egész ünnep alatt még csak feleselés sem volt, csupán három külföldi csavargó bieskást kellett fogságba vinni.

Olaszország.

(Szerencsétlenség a nápolyi vasuton.) Nápolyi magányos levelek szerint nagy szerencsétlenség történt jun. 26án a Nápolyból Porticiba vivő vasuton. Az ut még nem készült egészen el, de azért próbát akartak rajta tenni. A nép mindenfelől tódult, de csak kevés kaphatott utazási jegyet s ezek is leginkább előkelők voltak. A királyné is részt akart venni e kirándulásban, de mivel a salernói hgnő beteg lett, annak kedvéért hon maradtak. A gőzkocsi megindult, az utasok száma 100 — 300 közt vala. Az elindulás után a gép szét, vagy is mozgonyigazgatót a guta megűtötte, így a gőzkocsi minden igazgató nélkül nagy erővel haladt előre. Rettegéssel varta mindenki azon pillanatot, melyben a nyilsebességgel röpülő kocsi oda ér, hol a vashíd megszűnt. Nem messze ahhoz van egy mély vízmosás, mely a Nápolyból Porticiba és Castellamareba vivő országutat megszakasztja, melyen a vasut általvitt, de még a hid rajta bepadoalva nem volt, és a vizárok egyenesen a tengerbe szakad. A gőzkocsi roppant erővel nyomakodott a vészes hely felé, és mihelyt a padolatlan hidat elérte, a mélységbe rohant. 200 ember legott elveszté életét, a többi pedig mind sebet kapott. A király azonnal gyorspostát indított Bécs felé s tudósítá fens. ipát, hogy a királyné és kir. család semmi baj nem érte. E szerencsétlenségéről még hallgatnak az olaszhirlapok, s az egész csak a Károly főhöz írt levelen épül — A pápa betegsége súlyosbul. —

Gabonaár: Pest, aug. 4kén: Tiszta búza: 226, 210, 190; — Kétszeres 162, 150, —; — Rozs 132, 130, 125; — Arpa 108, 100, 94; — Zab 96, 94, 90; — Köles —, —, —; — Köles kása 260, —, —; Kukorieza 155, 150, —; — pesti m. v. garas.

Pénzkelet: aug. 1jkén Bécsben: 5pctes statuskötelezvény: 109 5/16; 4pctes: 101 1/2; 3pctes 82 3/16; 1834ki kölesön: 331 1/4; Bankrészevény: 1816 3/5; Eszterházy-sorsjegy: 45; Cs. k. aranyagio 3 0/0

Dunavizállás: aug. 4kén délben, 13' 6" 0" a zerus felett.

Vasutrészevény: éjszaki: 109 1/4; majlandi: 113 1/2; győri: 108 1/4 duna-gőzhajozási: 700—705.

Szerkeszti Helmezy. — Nyomatja Trattner-Károlyi, uri-utca 612.